

Faza cyklu produkcyjnego	Działania związane z występowaniem poszczególnych schorzeń		
	DD (<i>Digital dermatitis</i>)	WL (Choroba linii białej)	SU (Wrzód podeszwy)
Jałówki remontowe	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie zwierząt z aktywnymi zmianami chorobowymi Suplementacja mineralna w paszy dla jałówek co najmniej 60 dni przed pojawieniem się zmian chorobowych Program kąpeli racic w celu kontrolowania zmian chronicznych Działania mające na celu poprawę higieny racic: gęstość obsady, częstotliwość usuwania obornika 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie kulawych sztuk Bezstresowa obsługa zwierząt! (<i>low stress handling</i>) Zapewnienie komfortowych podłóg zmniejszających ryzyko urazów i pośliznięć 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie kulawych sztuk Komfortowe, dobrze zaścielone legowiska lub głęboka ściółka Obsada nie większa niż 1,2 sztuki na legowisko lub odpowiednio duża przestrzeń w przypadku głębokiej ściółki Ochrona przed upałem w okresie letnim w celu zmniejszenia stresu cieplnego Rutynowa korekcja racic przed wycieleniem w celu przywrócenia równomiernego rozkładu obciążenia
Pierwiastki	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie zwierząt z aktywnymi zmianami chorobowymi Program kąpeli racic w celu kontrolowania zmian chronicznych Działania mające na celu poprawę higieny racic: gęstość obsady, częstotliwość usuwania obornika Rutynowa korekcja racic we wczesnej lub środkowej fazie laktacji 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie kulawych sztuk Bezstresowa obsługa zwierząt! (<i>low stress handling</i>) Zapewnienie komfortowych podłóg zmniejszających ryzyko urazów i pośliznięć Korekcja racic w środkowej fazie laktacji w celu przywrócenia równomiernego rozkładu obciążenia 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie kulawych sztuk Komfortowe, dobrze zaścielone legowiska lub głęboka ściółka Obsada nie większa niż 1,2 sztuki na legowisko lub odpowiednio duża przestrzeń w przypadku głębokiej ściółki Ochrona przed upałem w okresie letnim w celu zmniejszenia stresu cieplnego Korekcja racic w środkowej fazie laktacji w celu przywrócenia równomiernego rozkładu obciążenia
Krowy w laktacji	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie zwierząt z aktywnymi zmianami chorobowymi Program kąpeli racic w celu kontrolowania zmian chronicznych Działania mające na celu poprawę higieny racic: gęstość obsady, częstotliwość usuwania obornika Rutynowa korekcja racic we wczesnej lub środkowej fazie laktacji 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie kulawych sztuk Bezstresowa obsługa zwierząt! (<i>low stress handling</i>) Zapewnienie komfortowych podłóg zmniejszających ryzyko urazów i pośliznięć; rozważyć zastosowanie gumowych mat w hali udojowej, obszarach obsługi zwierząt oraz przepędach Jeżeli istnieje ryzyko wystąpienia cienkich podeszew, (TS) rozważyć zmniejszenie liczby dojów oraz utrzymywanie kulawych krow w pobliżu hali udojowej Korekcja racic w środkowej fazie laktacji w celu przywrócenia równomiernego rozkładu obciążenia Stosowanie dodatków mineralnych, w tym biotyny, w celu poprawy jakości rogu racicowego 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie kulawych sztuk Komfortowe, dobrze zaścielone legowiska lub głęboka ściółka Odpowiednio duża powierzchnia do odpoczynku dostosowana do rozmiarów krow Obsada nie większa niż 1,2 sztuki na legowisko lub odpowiednio duża przestrzeń w przypadku głębokiej ściółki Ograniczenie czasu związanego z dojem do 3 godzin dziennie Ochrona przed upałem w okresie letnim w celu zmniejszenia stresu cieplnego Korekcja racic w środkowej fazie laktacji w celu przywrócenia równomiernego rozkładu obciążenia Ograniczenie utraty kondycji (BCS) we wczesnej laktacji
Krowy zasuszone	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie zwierząt z aktywnymi zmianami chorobowymi Program kąpeli racic w celu kontrolowania zmian chronicznych Działania mające na celu poprawę higieny racic: gęstość obsady, częstotliwość usuwania obornika Rutynowa korekcja racic w momencie zasuszenia w celu rozpoznania aktywnych zmian chorobowych i podjęcia leczenia 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie kulawych sztuk Bezstresowa obsługa zwierząt! (<i>low stress handling</i>) Zapewnienie komfortowych podłóg zmniejszających ryzyko urazów i pośliznięć Korekcja racic w momencie zasuszenia w celu przywrócenia równomiernego rozkładu obciążenia Stosowanie dodatków mineralnych, w tym biotyny, w celu poprawy jakości rogu racicowego 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i leczenie kulawych sztuk Komfortowe, dobrze zaścielone legowiska lub głęboka ściółka Odpowiednio duża powierzchnia do odpoczynku dostosowana do rozmiarów krow Obsada nie większa niż 1,2 sztuki na legowisko lub odpowiednio duża przestrzeń w przypadku głębokiej ściółki Ochrona przed upałem w okresie letnim w celu zmniejszenia stresu cieplnego Korekcja racic w momencie zasuszenia w celu przywrócenia równomiernego rozkładu obciążenia

Lifestep – plan interwencji w przypadku wystąpienia schorzeń racic: zalecane działania

Wskazówki: 1. Przedyskutuj z zespołem odpowiedzialnym za zapobieganie kulawizmom w Twoim stadzie, jakie sugerowane dla poszczególnych faz cyklu produkcyjnego działania powinny zostać wdrożone dla każdego z 3 głównych schorzeń racic. W przypadku gdy inne schorzenie racic stanowi problem, należy podjąć odpowiednie działania również w odniesieniu do tego schorzenia; 2. Stwórz plan działań interwencyjnych dopasowany do swojego stada oraz harmonogram jego wdrożenia, a następnie sprawdź postępy uzyskane po 6 miesiącach! Ciesz się mniejszą liczbą kulawych krow!

A. Ocena mobilności

Ocena w 3-stopniowej skali powinna zostać wykonana na reprezentatywnej grupie zwierząt ze stada (z włączeniem krów znajdujących się w wydzielonych grupach zwierząt kulawych lub chorych, pierwiastek i krów starszych we wczesnej, środkowej i późnej fazie laktacji). Poziomem wskazującym na występowanie problemu z kulawizną w stadzie jest 15-procentowy udział zwierząt z oceną 2 i 3.

B. Ocena korekcji racic

Sprawdzenie 10–15 krów, najlepiej wraz z korektorem racic. W grupie powinny się znaleźć zwierzęta ostatnio leczone, nowe przypadki, zwierzęta w okresie powycieleniowym i krowy w środkowej fazie laktacji.

Zakładana liczba krów poddawanych rutynowej korekcji racic powinna zostać określona na podstawie wielkości stada.

Ocena efektywności stosowanej techniki wykonywania korekcji racic i określenie, czy korekcja przynosi pozytywny efekt, czy jest neutralna lub wręcz szkodliwa. Potwierdzenie stosowanych definicji schorzeń.

C. Ocena rejestracji wyników korekcji

Ustalenie głównych schorzeń stwierdzanych u krów kulejących oraz poddawanych korekcji (koncentracja na porównaniu pierwszych wystąpień z powtarzającymi się zgłoszeniami). Sprawdzenie trendów w kolejnych laktacjach oraz w czasie, a także sprawdzanie występowania pierwszych zmian chorobowych w kolejnych dniach laktacji. Ocena chroniczności z wykorzystaniem faz M, liczby wykonanych korekcji na krowę itd.

D. Schorzenia infekcyjne

W przypadku gdy przeważają schorzenia infekcyjne, należy skupić się na higienie, kąpielach racic, wczesnym rozpoznawaniu schorzeń i leczeniu.

Należy się upewnić, że wanna do kąpeli racic jest prawidłowo zaprojektowana, a kąpiele racic są prowadzone w sposób maksymalizujący kontrolowanie chronicznych stadiów M (dla DD – dermatitis digitalis), bez narażenia zdrowej skóry na uszkodzenie.

E. Wrzody podeszwy

Sprawdzenie czynników ryzyka powodujących wydłużenie czasu stania, w tym: komfort legowisk, czas doju, gęstość obsady, okres okołowycieleniowy, stres cieplny, czas zablokowania w drabinie paszowej.

F. Choroba linii białej

Sprawdzenie podłóg w obszarach, w których stoją krowy, i korytarzy przepędowych pod kątem ryzyka uszkodzeń racic i poślizgnięć. Sprawdzenie sposobu obsługi zwierząt w celu upewnienia się, że są stosowane zalecenia bezstresowej obsługi zwierząt, zwłaszcza w obszarze związanym z dojem (w okolicy hali udojowej).

G. Żywnienie

Sprawdzenie poziomu suplementacji mikroelementami i witaminami w czasie odchowu i laktacji.

Żywnienie ograniczające ryzyko wystąpienia kwasicy (SARA).

Ograniczenie spadku kondycji we wczesnej laktacji i zapewnienie utrzymania BCS powyżej 2,5 punktu.

H. Lista problemów

Rozpoznanie obszarów problematycznych, ustalenie kosztów i zysków związanych z podjęciem działań interwencyjnych prowadzących do ich wyeliminowania.

I. Plan działania

Rozpoczęcie od zmian przekładających się na większy efekt pod względem ograniczenia kulawizny, ustalenie dopasowanego do danego gospodarstwa planu działań (zazwyczaj nie więcej niż 6 zmian), wprowadzanie tych zmian na tyle, na ile to możliwe.